

Vergaderjaar 1991–1992

22 713

Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968 (verlaging van het algemene tarief)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

Dit wetsvoorstel strekt ertoe het algemene btw-tarief met ingang van 1 oktober 1992 met 1 procentpunt te verlagen van 18,5 percent tot 17,5 percent. Reeds in het regeerakkoord 1989 (Kamerstukken II 1989/90, 21 132, nr. 9, blz. 13) was in een verlaging van het btw-tarief voorzien. Door de problematiek waarvoor bij de Tussenbalans (Kamerstukken II 1990/91, 21 998, nr. 2, in het bijzonder blz. 3, 4 en 9) een oplossing moest worden gevonden, bleek het bij die gelegenheid niet mogelijk te zijn om de budgettaire ruimte, nodig ter financiering van deze tariefverlaging, binnen de financiële voorwaarden vrij te maken.

Met het voorstel thans op korte termijn het btw-tarief te verlagen, beoogt de regering de dreigende toename van de inflatie met de daaraan verbonden nadelige gevolgen voor de werkgelegenheid te voorkomen.

De traag verlopende reële economische groei en de mede als gevolg daarvan te hoog uitkomende collectieve lastendruk maken in de ogen van de regering een gecombineerde inspanning noodzakelijk, gericht op inflatiebeheersing en bevordering van de werkgelegenheid. Een verlaging van het btw-tarief is bij uitstek geschikt om te voorkomen dat de loon-prijs-spiraal gaat versnellen. Een lager btw-tarief grijpt immers direct aan bij de prijzen en biedt daarmee direct tegenwicht aan de oplopende inflatie. Tegen deze achtergrond is de regering voornemens deze zomer binnen de op te stellen begroting voor 1993 ruimte te maken voor een verlaging van het btw-tarief van 18,5 percent naar 17,5 percent en deze verlaging reeds per 1 oktober 1992 te doen ingaan. Hiermee levert de regering op zo kort mogelijke termijn een belangrijke bijdrage aan een gunstig klimaat voor een gematigde loonontwikkeling. Deze verlaging van het btw-tarief alleen is daarvoor overigens niet voldoende; voor de economische groei en de werkgelegenheid is het van cruciaal belang dat ook de sociale partners een gelijkgerichte inspanning leveren. De regering nodigt daarom de sociale partners uit om een breed draagvlak voor loon- en prijsbeheersing tot stand te brengen. Het belang van deze snelle verlaging maakt het ook verantwoord om in dezen uit te gaan van een ongebruikelijk snel wetgevingstraject.

De voorgestelde verlaging van het btw-tarief heeft een gunstig effect op de ontwikkeling van de koopkracht van de burgers en op de collec-

tieve lastendruk. De verlaging van het algemene btw-tarief met 1 procentpunt per 1 oktober 1992 leidt op alle inkomensniveaus tot een koopkrachtverbetering van ongeveer 0,15 procentpunt in 1992 en 0,4 procentpunt in 1993. Door de verlaging van het algemene btw-tarief op 1 oktober 1992 zal de collectieve lastendruk – geïsoleerd bezien – in 1992 met 0,06 procentpunt dalen en in 1993 met 0,37 procentpunt.

In Europees verband kan nog het volgende worden opgemerkt. Hoewel het huidige btw-tarief niet ongunstig afsteekt bij de btw-tarieven in de andere EG-Lid-Statens, ligt het algemene btw-tarief in Duitsland nog altijd significant lager. De verlaging van het algemene btw-tarief zal grensoverschrijdende aankopen door inwoners van Nederland afremmen, terwijl de bestedingen binnen Nederland van met name inwoners van België en Duitsland worden gestimuleerd.

In onderstaande tabel is, ter illustratie, een overzicht opgenomen van de verwachte hoogte van het verlaagde en het algemene btw-tarief in de verschillende Lid-Statens per 1 januari 1993.

Tabel: verwachte btw-tarieven in EG-Lid-Statens in % per 1-1-1993

	tarieven	
	verlaagd	algemeen
België	1 / 6	19,5
Denemarken	-	25
Duitsland	7	15
Frankrijk	2,1 / 5,5	18,6
Griekenland	4 / 8	18
Ierland	2,7 / 16	21
Italië	4 / 9 / 12	19
Luxemburg	3 / 6	15
Nederland	6	17,5
Portugal	5 / 8	16
Spanje	5	15
Ver. Koninkrijk	0	17,5

Met betrekking tot het tijdstip van inwerkingtreding zij verwezen naar hetgeen daarover is opgemerkt in de artikelsgewijze toelichting op artikel III.

Landbouwforfait

De verlaging van het algemene tarief met 1 procentpunt noopt in beginsel tot een verlaging met 0,1 procentpunt van het landbouwforfait (artikel 27, derde lid, van de Wet op de omzetbelasting 1968) met ingang van 1 oktober 1992.

De Ecofin-Raad heeft op 27 juli 1992 nagenoeg volledige politieke overeenstemming bereikt over de concrete invulling van de limitatieve lijst met goederen en diensten waarop het verlaagde btw-tarief kan worden toegepast. Slechts met betrekking tot de toepassing van het verlaagde btw-tarief voor sierteelt heeft Frankrijk een voorbehoud gemaakt. Op die lijst staat ook landbouwinput («goederen en diensten welke normaal bestemd zijn voor gebruik in de landbouw») echter met uitzondering van onder meer landbouwmachines, die thans in Nederland aan het verlaagde tarief zijn onderworpen. Met betrekking tot deze landbouwmachines zal, naar thans mag worden aangenomen, bij de definitieve besluitvorming over de invulling van genoemde lijst, geen wijziging meer optreden. Dit betekent dat deze machines met ingang van 1 januari 1993 moeten worden overgebracht naar het algemene tarief en dat per die datum dus ook het landbouwforfait evenredig moet worden verhoogd.

Aangezien het ons niet wenselijk voorkomt om de branche waar het hier om gaat in een driemaandsperiode twee keer met een wijziging van het forfait te confronteren, zien wij er van af het forfait reeds met ingang van 1 oktober 1992 te verlagen. Met deze verlaging zal eerst bij de vaststelling van de verhoging met ingang van 1 januari 1993 rekening worden gehouden. Het achterwege laten van de verlaging per 1 oktober 1992 betekent een derving van belastingopbrengst van eenmalig ongeveer 5 mln.

Budgettaire aspecten

De budgettaire derving van de verlaging van het algemene btw-tarief met 1 procentpunt per 1 oktober 1992 bedraagt, inclusief het achterwege laten van de verlaging van het landbouwforfait, in 1992 op kasbasis 290 mln en 180 mln in 1993 en volgende jaren. De kosten van de verlaging in het lopende begrotingsjaar zijn inpasbaar binnen de financiële voorwaarden voor de begroting 1992 en zijn reeds verwerkt in de financieringstekortraming van de Voorjaarsnota. De financiering van de kosten in 1993 is aan de orde binnen de finale financieel-economische en inkomenspolitieke afweging in het kader van de begrotingsvoorbereiding 1993.

Aan de tariefmaatregel zijn voor de overheid geen programmakosten of uitvoeringskosten verbonden.

Personele en dereguleringsaspecten

De uitvoering van de voorgestelde verlaging van het algemene tarief zal niet leiden tot een toename van de werkzaamheden van de belastingdienst en van de rechterlijke macht. Voor het bedrijfsleven zullen de voorgestelde wijzigingen niet leiden tot een verzwaring van de administratieve lasten.

Het wetsvoorstel is bezien op de criteria voor een sober en terughoudend wetgevingsbeleid zoals die zijn uitgewerkt in de vragenlijst die is opgenomen in de Aanwijzingen inzake toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur van de minister-president d.d. 16 januari 1985 (Stcrt. 18). Daarbij is gebleken dat het wetsvoorstel past in het beleid waarin terughoudendheid met regelgeving wordt betracht.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdelen A en B

Deze onderdelen voorzien in de verlaging van het algemene tarief.

Artikel I, onderdeel C

Onderdeel C bewerkstelligt de aanpassing van het tarief van heffing van omzetbelasting ter zake van tabaksproducten.

Artikel I, onderdelen D en E

De verlaging van het algemene tarief noodzaakt tot aanpassing van de berekeningswijze van de bijzondere verbruiksbelasting van personenauto's en van de bijzondere verbruiksbelasting van motorrijwielen. De onderdelen D onderscheidenlijk E strekken daartoe.

Artikel II

In dit artikel is een aantal overgangsbepalingen opgenomen.

Het eerste tot en met het derde lid strekken ertoe leveringen en diensten die onder het algemene tarief vallen te belasten naar het tarief van 18,5 percent indien zij worden verricht vóór 1 oktober 1992 en te belasten naar het tarief van 17,5 percent indien zij op of na die datum worden verricht. Het tijdstip waarop de omzetbelasting verschuldigd wordt is daarbij niet van belang. Dit heeft tot gevolg dat in geval reeds vóór 1 oktober 1992 omzetbelasting is verschuldigd ter zake van op of na die datum te verrichten leveringen of diensten, teveel belasting is berekend, namelijk tegen het tarief van 18,5 percent. Ingevolge het tweede lid wordt dit te hoge bedrag op verzoek aan de ondernemer teruggegeven. Voorwaarde is wel dat hij ter zake aan zijn afnemer een credit-factuur heeft uitgereikt. In geval deze afnemer een ondernemer is wordt deze, ingevolge het derde lid, het op deze factuur vermelde bedrag verschuldigd, althans voor zover hij ter zake van de levering of de dienst waar het om gaat, recht heeft op aftrek van voorbelasting op de voet van artikel 15 van de Wet op de omzetbelasting 1968. Aldus kan de afnemer per saldo niet meer belasting in aftrek brengen dan degene die de prestatie heeft verricht per saldo is verschuldigd. De ondernemer/afnemer die de belasting slechts gedeeltelijk in aftrek kan brengen, wordt de op de credit-factuur vermelde omzetbelasting ook slechts naar evenredigheid verschuldigd.

Het vierde en het vijfde lid bevatten een overgangsregeling voor onroerende zaken. Deze ziet onder meer op vóór 1 oktober 1992 gesloten koop- en aannemingsovereenkomsten inzake bouwwerken die vóór deze datum nog niet zijn geleverd c.q. opgeleverd, wanneer die overeenkomsten erin voorzien dat de vergoeding in termijnen wordt betaald. De regeling komt er op neer dat wordt aangeknoopt bij het contractueel verschuldigd worden van de vergoeding. Het doet daarbij niet ter zake wanneer die termijnen in feite moeten worden voldaan; ook wanneer deze slechts aanleiding geven tot het berekenen van rente dient de overgangsregeling toepassing te vinden. Met de regeling wordt voorkomen dat bij langlopende projecten waarbij in termijnen wordt betaald, de belasting moet worden herzien die is begrepen in de reeds vervallen termijnen.

Artikel III

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel per 1 oktober 1992. Bij deze ingangsdatum is wel van de veronderstelling uitgegaan dat het gemeen overleg met zowel de Tweede Kamer als met de Eerste Kamer der Staten-Generaal in een zeer kort tijdsbestek kan worden afgerond.

Met betrekking tot een mogelijke samenloop met andere wetsvoorstellen die de omzetbelasting betreffen, merken wij op dat in een latere fase, indien nodig, zal worden voorzien in samenloopbepalingen.

De Minister van Financiën,
W. Kok

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort